

D-i irányú sávot érintett a fent jelzett kerékpárút nyomvonalán, de csak a temető kerítésén belül. A kerítésen kívüli összesen mintegy 60–70 m hosszúságú és 2–3 m szélességű szakaszon, mintegy 120–200 m²-es terület hozzáférhetetlen maradt. 2005 októberében az útépités kivitelezése során a temető kerítésén kívüli terület nagy részét elpusztították. Október 15-én leletmentettünk egy 40 m²-es területet, a déli temetőárok-szakasztól közvetlenül É-ra, ahol még 3 erősen bolygatott sírt sikerült feltárnunk. Az ettől É-ra levő, az egykori temetőkerítésen kívüli területet ezután maradéktalanul elhordták.

A lelőhelyen 740 m²-t kutattunk. A késő középkori temetőt egy lepusztult állapotában is 1,5–2 m széles, 1 m mély körárok vette körül, aminek D-i és É-i szakaszát is kibontottuk, így rögzítettük a sírmező D-i és É-i határát is. Összesen mintegy 267 14–15. századi sírt dokumentáltunk. A temető a D-i és az É-i szélén ritkább, köznapi jellegűt mutat, a centrum felé azonban már 3–4 réteget, többszörös egymásra temetést figyeltünk meg. A csontvázak állapota nagyon rossz volt, részben az egymásra temetés, részben az újkori sírok bolygatása miatt. Három tájolási csoport (ÉNy–DK, Ny–K, DNy–ÉK) figyelhető meg, ami időrendi vagy etnikai különbséget rejt magában. Több esetben tudtuk megfigyelni koporsóban való temetés nyomát (koporsóvasalás, -szegek, famaradványok, foltok alapján). A temetkezésekből nagyszámú és jellegzetes leletanyag: párták, ezüst és bronz fülbevalók, fülesgombok, vésett díszítésű és öntött fejesgyűrűk, állatábrázolásos ruhaveretek, övszerelések, pártáövek, gyöngyös tarsoly, párizsi kapcsok, vastárgyak (kés, sarló) stb. kerültek elő. Kiemelhetjük, hogy előkeült két ép veretes bőröv is. Feltűnő, hogy több mint 70 sír tartalmazott mellékletet, ami magas aránynak tekinthető (több mint 25%), különösen akkor, ha figyelembe vesszük a sírok erős bolygatottságát.

A temetőárok által kijelölt mintegy 70 m átmérőjű kör közepétől kissé É-ra volt a templom. Szentélyének K-i részét sikerült feltárnunk. Az 1 m-es mélységben megfogott, köríves, három, egyenként 1,5 m hosszúságú támasztópillérrel megerősített apszisnak csak a kiszédett és részben visszatöltődött alapozóárka maradt meg. A templom pontos kora nem ismert, de É-i és K-i támasztópillére vágott 2–2 14–15. századi sírt.

A történeti adatok, a temetkezési szokások, a leletanyag és az ebből megadható keltezés alapján a sírmezőben temetkező népességben magyar és kun elemeket is felfedezhetünk.

GALLINA ZSOLT

217. Kiskunlacháza és Délegyháza határa (Pest megye) Ő, B?, Sza, Á, Kö

2005 áprilisában terepbejárást végeztünk a két település közös határában egy leendő kavicsbánya területén és annak közvetlen környezetében. A terepbejárás során összesen hét lelőhelyet találtunk. A bányatelek a Budapest–Kecskemét vasútvonal mellett, az árporkai vasúti megállótól D-re,

a közigazgatási határon található. Területén 4 lelőhely került elő, ezek közül kettőn szarmata, egyen szarmata és középkori; egyen pedig Árpád-kori kerámiatöredékeket, valamint paticsot és salaktöredékeket gyűjtöttünk. A bányatelek közvetlen közelében két további lelőhelyet regisztráltunk őskori (bronzkori?), szarmata és középkori, valamint szarmata leletanyaggal.

Délegyháza határában, az úgynevezett Háromölesdűlőben egy, a környezetéből jól láthatóan kiemelkedő dombot is megvizsgáltunk. A domb egy része mezőgazdaságilag művelt, a szántásban 12–13. századi kerámianyagot és embercsontokat találtunk. A domb ÉK-i fele műveletlen, növényzet borítja. A fák és az aljnövényzet között emberi kéz által megmunkált köveket fedeztünk fel. Mindezek alapján valószínűsíthető, hogy egy Árpád-kori templom maradványait rejt a domb.

A leletek a ráckevei Árpád Múzeum régészeti gyűjteményébe kerültek.

Munkatársak: Szeredi Anna régészhallgató (SZTE), Bosnyák Valéria, Susics Dianna, Szrnka Attila régésztechnikusok.

PATAY RÓBERT

218. Kisvárda, Kis-mező

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, V, Kö, Ő

2005. március 24-én terepbejárást végeztünk a Kis-mező határrész K-i részén. A lelőhely a Kisvárdát Dögevel összekötő közút mellett, attól Ny-ra, kb. 10 m távolságban húzódik: É–D irányú, hosszúkás alakú, becsült kiterjedése mintegy 80×40 m. A bejárat területen jellegtelen, késő bronzkori–kora vaskori kerámiával és obszidiánpengével, pattintékkal, és középkori?, valamint más újkori kerámiával jelentkező kis intenzitású régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Munkatárs: Szegfű László.

PINTYE GÁBOR

219. Komárom-Szőny, Vásártér

(Komárom-Esztergom megye) Ró

A római kori Brigetio polgárvárosának területén 2005. július 4–29. között folytatódta a feltárások. A 14. ásátási idényben 11, egyenként 4×4 m méretű szelvényben összesen 146 m²-en dolgoztunk. Célunk egyrészt a nagy kiterjedésű városi lakóház (domus) É-i valamint D-i traktusának lehatárolása; másrészt a 2003–2004 folyamán elkezdett kút kettős betöltésének teljes feltárása; valamint a korábbi években talált medenceszerű objektum DNy-i sarkának feltárása volt.

Az E11 sz., 1993-ban már kinyitott szelvény Ny-i és É-i oldalában derékszögben megtört, mintegy 1 m magasan megmaradt falat találtunk. A fal a lakóház legkésőbbi építési periódusához tartozik, igen vastag, a falon kívül tetőomladékból álló, a falsarkon belül erősen kavicsos planírozásrétegbe vágták bele. A fal ÉNy-i sarkában 1×1 m-es szondát nyitottunk, amelyből freskóomladék, ép firma-